

Голові разової спеціалізованої
вченої ради
в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору економічних наук,
професору
Філіпповій С.В.

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародного менеджменту та інновацій Навчально-наукового інституту економіки та менеджменту Захарченко Віталія Івановича на дисертацію Дудника Олексія Олександровича «Інноваційні технології в управлінні портфелем проєктів ІТ-компаній», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

1. Актуальність теми дисертації

Аналіз сучасного стану світової та вітчизняної економіки доводить, що однією з найбільш перспективних галузей є ІТ. Ринок ІТ-технологій містить численні сектори, в яких працюють компанії різного спрямування. Експерти стверджують, що в Україні досить швидкими темпами проходить розповсюдження ІТ-аутсорсингу та присутні сприятливі умови для його подальшого розвитку. Завдяки укріпленню позицій України, як аутсорсингової площадки для усього світу, аутсорсингові ІТ-проекти виступають в ролі потужного поштовху для сталого економічного розвитку країни. Напередодні початку військових дій ринок українського ІТ-аутсорсингу знаходився у стані активного розвитку і не зважаючи на суттєві труднощі, що спіткали дану галузь поряд з іншими, аутсорсингові компанії вносять суттєвий внесок у ВВП країни.

Згідно з роллю суб'єктів ринку ІТ-аутсорсингу, проблеми, пов'язані з їх діяльністю, вимагають серйозного ставлення та відповідного вирішення. Це

в повній мірі стосується такого базового аспекту діяльності, як управління проєктами/портфоліо проєктів.

Зростання кількості проєктів створює для ІТ-компаній значні труднощі, які згідно зі специфікою ІТ-сфери, значно відрізняються від загальних проблем в області управління проєктами. Інструменти управління, необхідні для керування портфоліо проєктів, пропонуються багатьма методиками. Однак, незважаючи на паралелі між програмним забезпеченням та іншими галузями інженерії, відмінні риси ІТ проєктів роблять стандартні методи управління недоречними. Все це призводить до необхідності розробки й впровадження нестандартних підходів, які б поєднали сучасні технології, існуючі в ІТ-галузі, з методами врахування різноманітних змін у середовищі розгортання як окремих проєктів, так і комплексних портфоліо.

Саме тому дуже важливим є розроблення моделей та методів для підтримки прийняття економічних рішень в процесі управління портфоліо аутсорсингових ІТ-проєктів. Це дозволить спростити процес прийняття рішень та підвищити ефективність управління портфоліо аутсорс ІТ-проєктів.

Згідно з наведеним темою дослідження, спрямованого на розробку інноваційних технологій в управлінні портфелем проєктів аутсорсингових ІТ-компаній, можна вважати актуальною та доцільною.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи базуються на застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Основні положення представленого матеріалу, які містять безсумнівну наукову новизну, базуються на вивченні та застосуванні автором результатів сучасних фундаментальних і прикладних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріалів науково-практичних конференцій з економічної проблематики, результатів власних розробок. Обґрунтованість результатів роботи підтверджується використанням таких сучасних методів,

як системний й структурно-логічний аналіз; абстрактно-логічне узагальнення;

ідей, принципів та підходів застосування нечітких множин, нечіткої логіки, лінгвістичних змінних та інших понять теорії нечітких множин; Agile та фреймворк технологій управління ІТ-проєктами; методів інтелектуального аналізу даних; математичних інструментів, технологій та програмних платформ розробки оболонок експертних систем.

Мета дослідження полягає в розробці інноваційної основи інструментально-аналітичного забезпечення ефективного управління аутсорсинговими ІТ-проєктами та обґрунтування економічних рішень на основі їх експертного оцінювання.

Відповідно до мети у роботі поставлені та вирішені наступні завдання:

- досліджено динаміку та особливості розвитку вітчизняної та світової ІТ-галузі;
- проаналізовано діяльність ІТ-компаній із визначенням типових проблем, що виникають в процесах управління проєктами/портфелями проєктів;
- проаналізовані сучасні підходи та технології управління проєктами/портфелями проєктів, існуючі в практиці роботи ІТ-компаній;
- запропоновано концептуальну модель обґрунтування й прийняття економічних рішень з управління проєктами в умовах невизначеного середовища і неточної інформації;
- розроблено інструментально-аналітичну базу підтримки прийняття рішень з управління проєктами/портфелями проєктів;
- проведено емпіричні дослідження для підтвердження ефективності запропонованого підходу.

Структура роботи є логічною. Її зміст відповідає назві теми, засвідчує завершеність дослідження. Поставлені завдання, елементи авторської новизни та висновки свідчать про повну відповідність роботи «науковій формулі» дисертації.

3.Основні наукові результати дисертації

Основні наукові результати, отримані автором в результаті проведених досліджень, полягають у наступному:

1. Вперше на базі використання математичного апарату нечіткої логіки розроблено модель системи управління аутсорсинговими ІТ-проєктами, що враховує особливості реалізації проєктів в умовах невизначеності та неповноти/неточності інформації.
2. Вперше розроблено нечітку експертну систему FuzzyKIDE, що базується на оптимізованому механізмі логічного виводу та використовується в якості інструментальної бази реалізації моделі прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності.
3. Удосконалено науково-методичний підхід до розв'язання задач стратегічного управління ІТ-компанією на базі використання математичного інструментарію експертної системи FuzzyKIDE із відтворенням на цій основі різноманітних модельних ситуацій, притаманних аутсорсинговим ІТ-компаніям.
4. Удосконалено науково-методичний підхід до обґрунтування й прийняття економічних рішень стосовно формування ІТ-компанією портфоліо проєктів з використанням баз даних та знань експертної системи FuzzyKIDE.
5. Удосконалені методи моніторингу поточного статусу ІТ-проєктів /портфоліо проєктів за рахунок здійснення багатофакторного аналізу впливів внутрішнього та зовнішнього оточення ІТ-компаній з використанням апарату нечіткої логіки.
6. Дістало подальшого розвитку інформаційне забезпечення процесів прийняття економічних рішень з управління ІТ-проєктами/портфоліо проєктів за рахунок створення та актуалізації баз даних і знань нечіткої експертної системи FuzzyKIDE в процесі польових емпіричних випробувань.

4. Достовірність результатів, повнота відображення висновків і пропозицій дисертації в опублікованих автором роботах

Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані у дисертації, є достовірними. Достовірність забезпечено:

- значним обсягом наукових джерел, дотичних прямо чи опосередковано до методів, моделей та технологій управління портфелем проєктів ІТ-компаній; використанням методів нечіткої математики в процесах обґрунтування економічних рішень;
- використанням матеріалів державної служби статистики України; функціонуючих ІТ-компаній, результатів власних досліджень;
- використанням сучасних методів досліджень, апробацією отриманих результатів на наукових конференціях

Висновки дисертації і основні пропозиції, відображені у відповідних елементах наукової новизни, у повній мірі та з достатньою аргументованістю знайшли відображення у 11 наукових працях, з яких: 1 монографія (в співавторстві); 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави; 3 статті у наукових фахових виданнях України, що включені у міжнародні наукометричні бази (2 статті – Scopus); 6 тез доповідей на наукових конференціях.

Вимоги щодо кількості публікацій у спеціалізованих виданнях повністю виконано. Наукові результати, викладені у дисертації та публікаціях, одержані автором самостійно та повною мірою відображають основні результати та наукову новизну дослідження.

Порушень академічної доброчесності у наукових публікаціях не виявлено. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

5. Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці науково-обґрунтованих і методично завершених рекомендацій щодо впровадження інноваційних технологій в процесах управління портфелем

проектів ІТ-компаній. Впровадження запропонованих розробок підтверджується відповідним актом, виданим ІТ-компанією INVERS B.V.

Результати досліджень використані також в науково-дослідницькій діяльності та в навчальному процесі Національного університету «Одеська політехніка», що підтверджується відповідними довідками.

6.Академічна доброчесність

Порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації) в дисертації та наукових працях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертаційного дослідження Дудника Олексія Олександровича, не виявлено.

7.Дискусійні положення та зауваження до дисертації

1.У розділі 1 було б доцільно більше уваги приділити впливу військових дій на функціонування вітчизняних ІТ-компаній та прогноз динаміки розвитку ІТ-галузі у період післявоєнного відновлення економіки України.

2.Було б доцільно у п.1.2 проаналізувати проблеми управління ІТ-проектами/портфелями проектів з точки зору впливу поточних формажорних ситуацій; більш ретельно окреслити коло чинників, що впливають на управління ІТ-аутсорсинговими проектами в умовах сучасного стану галузі, зокрема, міграції працівників компаній.

3.В процесі розгляду технології роботи з нечіткою експертною системою FuzzyKIDE (п. 2.3) не зовсім зрозуміло весь комплекс сервісних можливостей системи відносно потенційних користувачів: більш ретельний розгляд користувацького інтерфейсу можна б було представити у додатках.

4.Стосовно обсягів баз даних і знань експертної системи (п. 2.2.2) не зовсім зрозуміло, чи є якісь жорсткі ресурсні обмеження, тобто наскільки розвинутими стосовно складу й структури можуть бути бази при тривалій експлуатації системи на реально діючих об'єктах.

5. У розділі 3 було б доцільно уточнити, на яких ще рівнях прийняття управлінських рішень можна використовувати розроблений математичний апарат; якого роду економічні рішення можуть обґрунтовуватися за його допомогою.

6. Прикладний характер використання нечіткої експертної системи в процесі розв'язання реальних задач управління став би ще більш «прозорим», якщо б розділ 3 було доповнено прикладом, де б роз'яснювалося, як лінгвістичним змінним ставляться у відповідність конкретні функції приналежності.

7. Доцільно б було у розділі 3 або у висновках зупинитись на питанні, як зміняться експертні оцінки системи, можливо, її властивості, за збільшенням часу експлуатації та розширення/актуалізації бази знань й даних фахівцями різних ІТ-компаній.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Дудника Олексія Олександровича на тему «Інноваційні технології в управлінні портфелем проєктів ІТ-компаній» є самостійною завершеною кваліфікаційною науковою працею, яка виконана на актуальну тему. За своїм змістом вона відповідає спеціальності 051 «Економіка». Отримані результати та висновки мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення, роблять безперечний внесок у теорію та практику обґрунтування економічних рішень з управління ІТ-компаніями.

Дослідження виконано на достатньо високому науковому рівні, матеріал викладено чітко й обґрунтовано. Усі положення, результати і висновки є аргументованими. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності є високим.

Впровадження результатів дисертаційної роботи підтверджено документально, про що свідчить акт та довідки про впровадження, наведені у додатках дисертації.

Опубліковані роботи відображають основні положення дисертації.

Порушень академічної доброчесності у роботі не виявлено.

Усе вище перераховане дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота Дудника Олексія Олександровича відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня 2022 р. № 341, а її автор – Дудник Олексій Олександрович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Офіційний рецензент:

професор кафедри міжнародного
менеджменту та інновацій
Національного університету
«Одеська політехніка»,
доктор економічних наук, професор
Захарченко

В.І.